

Innst. O. nr. 100

(2003-2004)

Innstilling til Odelstinget fra energi- og miljøkomiteen

Ot.prp. nr. 73 (2003-2004)

Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om lov om endringer i lov 14. desember 1917 nr. 16 om erverv av vannfall, bergverk og annen fast eiendom m.v. og lov 14. desember 1917 nr. 17 om vasdragsreguleringer

Til Odelstinget

SAMMENDRAG

Olje- og energidepartementet foreslår i proposisjonen endring av industrikonsesjonslovens og vassdragsreguleringslovens bestemmelser om beregningsgrunnlaget for pris på konsesjonskraft. Gjennom forslaget blir det presisert at skatter beregnet av kraftproduksjonens overskudd ut over normalavkastningen ikke inngår i lovbestemmelsen selvkostbegrep.

Departementet viser til at Stortinget i vedtak av 12. desember 2002 ba Regjeringen:

"... endre regelverket slik at overskuddsskatt ikke blir tatt med i beregningsgrunnlaget for konsesjonskraftprisen. Endringen gjøres om mulig gjeldende fra og med 1. januar 2003."

Ny pris for 2003 ble i april 2003 fastsatt med virkning fra 1. januar 2003. Formålet er å sikre at overskuddsskattene tas ut av prisberegningssgrunnlaget for konsesjonskraftprisen i tråd med Stortingets vedtak nr. 161 av 12. desember 2002.

Norsk Hydro ASA reiste ved stevning datert 23. desember 2003 søksmål mot staten v/Olje- og energidepartementet med påstand om at departementets vedtak av henholdsvis 7. og 10. april 2003 kjennes ugyldige.

Den rettslige behandlingen av søksmålet fra Norsk Hydro ASA vil kunne strekke seg over lengre

tid. Av hensyn til de konsesjonskraftberettigedes og konsesjonærenes behov for forutsigbarhet fremmer departementet i proposisjonen et lovendringsforslag som stadfester den endring av beregningsmåten for konsesjonskraftprisen som ble foretatt i april 2003. Lovendringen skal gis virkning for samtlige konsesjoner meddelt etter lovendringen 10. april 1959. Tilsvarende skal lovendringen gjelde konsesjoner meddelt forut for lovendringen 10. april 1959 så langt prisfastsettelsen etter disse konsesjoner avgjøres av myndighetene med bindende virkning.

Departementet viser til at vannkraftprodusentene i gjennomsnitt skal få dekket sine kostnader ved konsesjonskraftleveranse. Grunnrenteskatt beregnes slik at normalavkastning på investert kapital skjerms. Inntektsskatt ilignes derimot av alt overskudd, deriblant normalavkastning på investert kapital. Ettersom kraftprodusenter i gjennomsnitt skal få dekket sine kostnader ved konsesjonskraftleveransen, må inntektsskatt på normalavkastningen av konsesjonskraftvolumet fortsatt dekkes av konsesjonskraftprisen. Dette oppfyller prinsippet om at konsesjonskraften skal leveres til selvkost eller dekke produksjonsomkostningene. Det overlates til departementet å nærmere fastsette hvordan normalavkastning på investert kapital skal skjerms.

De foreslåtte lovendringene vil kun gjelde for fremtidige meddelte konsesjoner, og det foreslås å treffe eget lovvedtak om at endringene i beregningsgrunnlaget for konsesjonskraftprisen også skal gjelde samtlige tidligere meddelte konsesjoner. Dette omfatter samtlige konsesjoner meddelt både før og etter lovendringen 10. april 1959. For konsesjoner meddelt før lovendringen i 1959 innebærer dette at begrepet "produksjonsomkostningene" ikke lenger skal omfatte skatt på overskudd som nevnt over, og endringen vil bli lagt til grunn der prisfastsettelsen etter

disse konsesjoner avgjøres av myndighetene med bindende virkning.

Spørsmålet om forholdet til Grunnloven § 97 er forelagt Justisdepartementets lovavdeling i forbindelse med den endring som ble foretatt i retningslinjene for beregningen av konsesjonskraftprisen i 2003. I brev av 19. november 2002 til Olje- og energidepartementet antar Lovavdelingen

"etter en samlet vurdering ... at en endring som går ut på at overskuddsbaserte skatter trekkes ut av beregningsgrunnlaget, med virkning for eksisterende konsesjoner, ikke skaper problemer i forhold til Grunnloven § 97. Dette gjelder både for konsesjoner som følger dagens regler, og for konsesjoner som følger lovreglene fra før 1959."

Departementet anslår at den foreslåtte endringen medfører lavere pris for konsesjonskraften og vil øke verdien for kommuner og fylkeskommuner med mellom 200 og 500 mill. kroner årlig på sikt. Verdiøkningen antas å øke med høyere kraftpris, siden økt kraftpris gir høyere inntekts- og grunnrenteskatt for kraftprodusentene.

En reduksjon av konsesjonskraftprisen vil redusere kraftselskapenes inntekter tilsvarende økningen i verdien av konsesjonskraften for kommunene. Etersom konsesjonskraften verdsettes skattemessig til oppnådde priser (konsesjonskraftprisen), vil forslaget følgelig innebære at statens inntekter fra inntekts- og grunnrenteskatt på kraftverk reduseres. Siden kommunene ikke er skattepliktig for omsetning av konsesjonskraft, vil denne delen av kraftproduksjonen helt unntas fra inntekts- og grunnrenteskatt. Departementet anslår at statens årlige provenytap fra inntekts- og grunnrenteskatt kan bli om lag 135-240 mill. kroner på sikt.

Departementet viser til at kommunene vil tjene på å få konsesjonskraft til en lavere pris, og anslår at kommunenes inntekt fra eiendomsskatt kan bli redusert med inntil 40 mill. kroner årlig. Departementet understreker imidlertid at det er betydelig usikkerhet knyttet til anslag over økonomiske konsekvenser.

Det er forutsatt en langsiktig kraftpris på 20 øre/kWh, samt at prisvilkårene i konsesjoner gitt før 1959 i gjennomsnitt er lik konsesjonskraftprisen fastsatt av departementet for konsesjoner gitt etter 1959.

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sylvia Brustad, Mette Gundersen og Knut Werner Hansen, fra Høyre, Øyvind Halleraker, Leif Frode Onarheim, Inger Lise Aarrestad og fra Fremskrittspartiet, Øyvind Korsberg og Øyvind Vaksdal, fra Sosialistisk Venstreparti, Ingrid Fiskaa og Ingvild

Vaggen Malvik, fra Kristelig Folkeparti, Ingmar Ljones og lederen Bror Yngve Rahm, og fra Senterpartiet, Inger S. Enger, viser til at det i Ot.prp. nr. 73 (2003-2004) fremmes forslag til endring av industri-konsesjonsloven og vassdragsreguleringslovens bestemmelser om beregningsgrunnlaget for pris på konsesjonskraft. Komiteen viser til at gjennom forslaget blir det presisert at skatter beregnet av kraftproduksjonens overskudd ut over normalavkastningen ikke inngår i lovbestemmelsen selvkostbegrep. Komiteen slutter seg til de foreslåtte lovendringene.

Komiteen viser videre til Stortingets vedtak nr. 161 av 12. desember 2002, der et enstemmig Storting ba Regjeringen endre regelverket slik at overskuddsskatter ikke blir tatt med i beregningsgrunnlaget for konsesjonskraftprisen. Komiteen ser forslaget til lovendringer som en naturlig konsekvens av dette vedtaket.

KOMITEENS TILRÅDING

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til proposisjonen og rå Odelstinget til å gjøre slikt

vedtak til lov

om endringer i lov 14. desember 1917 nr. 16 om erverv av vannfall, bergverk og annen fast eiendom m.v. og lov 14. desember 1917 nr. 17 om vasdragsreguleringer

I

I lov 14. desember 1917 nr. 16 om erverv av vannfall, bergverk og annen fast eiendom m.v. skal § 2 fjerde ledd post 12 sjette ledd lyde:

Prisen på kraften fastsettes basert på gjennomsnittlig selvkost for et representativt antall vannkraftverk i hele landet. *Skatter beregnet av kraftproduksjonens overskudd ut over normalavkastningen inngår ikke i selvkostberegningen.* Departementet skal hvert år fastsette prisen på kraften levert kraftstasjonens apparatanlegg for utgående ledninger. Bestemmelsene i *første og tredje punktum gjelder ikke for konsesjoner gitt etter bestemmelser gjeldende før lov av 10. april 1959 nr. 2 trådte i kraft.*

II

I lov 14. desember 1917 nr. 17 om vasdragsreguleringer skal § 12 nr. 15 femte ledd lyde:

Prisen på kraften fastsettes basert på gjennomsnittlig selvkost for et representativt antall vannkraft-

verk i hele landet. *Skatter beregnet av kraftproduksjonens overskudd ut over normalavkastningen inngår ikke i selvkostberegningen.* Departementet skal hvert år fastsette prisen på kraften levert kraftstasjonens apparatanlegg for utgående ledninger. Bestemmelsene i *første og tredje punktum* gjelder ikke for konsesjoner gitt etter bestemmelser gjeldende før lov av 10. april 1959 nr. 2 trådte i kraft.

III

Ikraftredelses- og overgangsbestemmelser

1. Loven trer i kraft straks.
2. Endringene får anvendelse på samtlige meddelte konsesjoner hvor det er fastsatt vilkår om konsesjonskraft.

Oslo, i energi- og miljøkomiteen, den 10. juni 2004

Bror Yngve Rahm

leder og ordfører